

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«27» серпня 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ РЕГІОНАЛЬНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) _____
галузь знань: 29 «Міжнародні відносини» _____
(шифр і назва)
спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» _____
(шифр і назва)
освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» _____
(шифр і назва)
спеціалізація: _____
(шифр і назва)
вид дисципліни: за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)
навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
Лариса ЧЕРНИШОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

«26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

(підпис)

Іван МАРЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації», підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою викладання** навчальної дисципліни «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси» є формування у здобувачів знань про порядок організації міжнародних регіональних інтеграційних процесів та забезпечення набуття практичних навичок щодо аналізу їх формування та функціонування.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси» є:

- ознайомлення з сутністю та динамікою регіонального розвитку, а також основними теоріями та концепціями інтеграційних процесів;
- розвиток уміння досліджувати характер і специфіку взаємодії держав та регіонів на глобальному, регіональному й локальному рівнях, з урахуванням політичних, економічних і безпекових чинників;
- збір, систематизація та аналітичне опрацювання великих обсягів інформації про інтеграційні процеси, зовнішню політику держав, регіональні системи та міжнародні комунікації;
- критична оцінка успіхів та проблем інтеграційних об'єднань, прогноз сценаріїв їх подальшого розвитку та визначення місця України у цих процесах;
- оволодіння інструментами аналізу міжнародних інтеграційних процесів, уміння працювати з джерелами інформації та підготовка власних аналітичних висновків.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120*.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
7-й	-й
Лекції	
26 год.	год.
Практичні заняття	
14 год.	год.
Семінарські заняття	
12 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
68 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- формування наступних фахових компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місця в них України;

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН13. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

1.8. Пререквізити.

Вивчення дисципліни передбачає наявність у здобувачів попередньо засвоєних знань з освітніх компонентів «Сучасна теорія міжнародних відносин», «Актуальні проблеми зовнішньої політики України», «Європейська та євроатлантична інтеграція», «Міжнародні економічні відносини».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття рівні та форми міжнародної інтеграції.

Поняття інтеграції. Різновиди інтеграції (глобальна, регіональна, місцева). Політична, економічна, соціальна, культурна інтеграція. Організації, що виникають внаслідок інтеграційних процесів (ООН, НАТО, СОТ, АТЕС і т.д.).

Тема 2. Теорії міжнародної інтеграції.

Дослідження глобалізації та постглобалізації в сучасному світі. Світ-системний аналіз про інтеграційні процеси в сучасному світі. Геополітичні теорії та політична інтеграція в сучасному світі. Теорії цивілізацій про культурну інтеграцію. Воєнно-стратегічні теорії про безпекову інтеграцію в сучасному світі.

Тема 3. Глобалізація як чинник міжнародних регіональних інтеграційних процесів.

Тенденції глобалізації в сучасному світі. Особливості кризи гегемонії в сучасній капіталістичній світ-економіці. Геополітична «велика шахівниця»: основні гравці, ходи та

комбінації. Вплив цивілізаційної ідентифікації на регіональну та світову інтеграцію. Особливості безпекової інтеграції в сучасному світі.

Тема 4. Економічна інтеграція в сучасному світі.

Сутність економічної інтеграції. Світова організація торгівлі: створення, учасники, завдання. Міжнародна торговельна палата. Регіональна економічна інтеграція (ОПЕК, Євразійський економічний союз і т.д.).

Тема 5. Безпекова інтеграція в сучасному світі.

Загрози безпеці в сучасному світі (тероризм, гібридні війни і т.д.) та методи протидії їм. Основні воєнно-політичні блоки в сучасному світі (НАТО, ШОС, ОДКБ, АНЗЮС).

Тема 6. Культурна інтеграція в сучасному світі.

Культурна інтеграція та її різновиди. Культурні об'єднання в сучасному світі.

Поняття «велика (історична) культура» та «локальна культура». Поняття «цивілізація» та «цивілізації», їх відмінність. Цивілізації в сучасному світі: співпраця, об'єднання чи зіткнення?

Тема 7. Європейська модель міжнародної регіональної інтеграції.

Цілі і принципи діяльності ЄС. Етапи формування ЄС. Етапи розширення ЄС. Структура і функції інституцій ЄС. Формування економічної моделі інтеграції в ЄС. Історичні особливості валютної інтеграції в ЄС. Інші інтеграційні об'єднання держав в Європі.

Тема 8. Інтеграційні процеси в країнах Північної і Південної Америки.

Інтеграційні перспективи у Північній та Південній Америці. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Основні принципи угоди. Регіональні інтеграційні об'єднання Латинської Америки. МЕРКОСУР: сучасний стан і перспективи розвитку. АЛКА проти АЛБА: інтеграційні перспективи Латинської Америки.

Тема 9. Інтеграційні процеси в країнах Азії та Африки.

Інтеграційні процеси в Азії. Субрегіональні об'єднання Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво. «План Коломбо».

Інтеграційні процеси в Африці. Риси африканських інтеграційних угруповань. КОМЕС. ЮДЕАК. САДК. Міждержавні інституції, що здійснюють кредитування африканських країн. Функції Арабського валютного фонду.

Тема 10. Україна в сучасних міжнародних регіональних інтеграційних процесах.

Україна: «міст», «фронтір», «нейтральний гравець», «об'єкт впливу», «ініціатор регіональної інтеграції» чи щось інше? Україна як периферія сучасної світ-системи та перспективи її переходу до центру. 30 років незалежності: час втрачених можливостей або час системних трансформацій?

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
Тема 1. Поняття рівні та форми міжнародної інтеграції	12	4	2	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Теорії міжнародної інтеграції	12	2	-	2	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Глобалізація як чинник міжнародних регіональних інтеграційних процесів	12	2	-	2	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Економічна інтеграція в сучасному світі	12	4	2	2	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Безпекова інтеграція в сучасному світі	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Культурна інтеграція в сучасному світі	12	2	-	2		8						
Тема 7. Європейська модель міжнародної регіональної інтеграції	14	4	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Інтеграційні процеси в країнах Північної і Південної Америки	12	2	2	-		8						
Тема 9. Інтеграційні процеси в країнах Азії та Африки	12	2	2	-		8						
Тема 10. Україна в сучасних міжнародних регіональних інтеграційних процесах	10	2	2	-		6						
Усього годин	120	26	14	12	-	68	-	-	-	-	-	-

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття рівні та форми міжнародної інтеграції	2
2	Економічна інтеграція в сучасному світі	2
3	Безпекова інтеграція в сучасному світі	2
4	Європейська модель міжнародної регіональної інтеграції	2
5	Інтеграційні процеси в країнах Північної і Південної Америки	2
6	Інтеграційні процеси в країнах Азії та Африки	2
7	Україна в сучасних міжнародних регіональних інтеграційних процесах	2
	Разом	14

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття рівні та форми міжнародної інтеграції	2
2	Теорії міжнародної інтеграції	2
3	Глобалізація як чинник міжнародних регіональних інтеграційних процесів	2
4	Економічна інтеграція в сучасному світі	2

5	Культурна інтеграція в сучасному світі	2
6	Європейська модель міжнародної регіональної інтеграції	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Поняття рівні та форми міжнародної інтеграції. <i>Завдання.</i> Визначити особливості міжнародної інтеграції, її рівні та форми. Схарактеризувати переваги та недоліки різних форм міжнародної інтеграції. Підготуватись до дискусії з використанням кейс-технологій: «Наслідки міжнародних інтеграційних процесів». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 1. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнецова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с. 3. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за за.ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С.Шергіна. К.: Університет «Україна», 2022.	4
2	Теорії міжнародної інтеграції. <i>Завдання:</i> Визначити особливості теорій міжнародної інтеграції. Проаналізувати основні теоретичні підходи до міжнародної інтеграції. Скласти аналітичну таблицю «Порівняння основних ознак старого та нового регіоналізму». Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 2. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнецова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	8
3	Глобалізація як чинник міжнародних регіональних інтеграційних процесів. <i>Завдання:</i> Вивчити суперечливий вплив глобалізації на міжнародні відносини. Підготуватись до круглого столу «Тенденції глобалізації в сучасному світі». Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 3. 2. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за за.ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С.Шергіна. К.: Університет «Україна», 2022.	8

4	Економічна інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з проявами економічної інтеграції в сучасному світі. Підготувати проєкт в малих групах «Проблеми та перспективи розвитку регіональних економічних об'єднань (на прикладі регіональних міжнародних організацій)». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 4. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	4
5	Безпекова інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з проявами безпекової інтеграції в сучасному світі. Підготувати проєкт в малих групах «Проблеми та перспективи розвитку міжнародних регіональних організацій в сфері безпеки». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 5. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	8
6	Культурна інтеграція в сучасному світі. <i>Завдання:</i> ознайомитися з проявами культурної інтеграції в сучасному світі. Підготувати проєкт в малих групах «Напрями культурної взаємодії в міжнародних регіональних організацій». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 6. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	8
7	Європейська модель міжнародної регіональної інтеграції <i>Завдання:</i> ознайомитися з історичним розвитком та особливостями європейської регіональної інтеграції. Підготуватися до дебатів: «Плюси та мінуси європейської інтеграційної політики». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 7. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	6

8	Інтеграційні процеси в країнах Північної і Південної Америки. <i>Завдання:</i> ознайомитися з особливостями інтеграційних процесів у країнах Північної і Південної Америки. Підготуватися до міні конференції: «Інтеграційні перспективи у Північній та Південній Америці». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 8. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнецова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	8
9	Інтеграційні процеси в країнах Азії та Африки. <i>Завдання:</i> ознайомитися з особливостями інтеграційних процесів у країнах Азії та Африки. Підготуватись до заняття-кросворду. Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 9. 2. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник для студентів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнецова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 340 с.	8
10	Україна в сучасних міжнародних регіональних інтеграційних процесах. <i>Завдання:</i> ознайомитися з особливостями участі України в сучасних міжнародних регіональних інтеграційних процесах. Підготуватись до ділової гри: «Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи». Розв'язати ситуаційне завдання. Обґрунтувати рішення. Інформаційні джерела: 1. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», Тема 10. 2. Єгорова В. С. Україна та ЄС: сучасний стан і перспективи розвитку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2022 № 40. DOI https://doi.org/10.32841/2307-1745.2022.40.5.	6
	Разом	68

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання навчальним планом не передбачене.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН06	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, ситуаційних завдань, залікова робота
РН13	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	Лекція, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання ситуаційних завдань, творчих завдань, залікова робота

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських/практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських/практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється після їх завершення на основі проведення **заліку**. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, тестування, аналізу, інтерпретації результатів дослідження та пропозицій, заліку.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання аналітичних, проєктних завдань дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації наукових джерел, перевірки граматики, стилю та оформлення. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих проєктних робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких окремих випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: створення візуалізацій, схем або зображень.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (пошук наукових джерел, створення візуалізацій, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної

(наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На семінарському/практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 6 балів. При відсутності здобувача вищої освіти на семінарському/практичному занятті без поважної причини та особистої презентації виконаних завдань, але за умови розміщення ним виконаних практичних завдань на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», оцінка за завдання виставляється на 1 бал нижча від потенційної.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі **види активностей та неформальної освіти** здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється згідно з нормативно-правовими документами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Максимальна сума балів за поточним контролем складає **60 балів**.

Таблиця 9.1

Критерії та методи оцінювання поточного контролю

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над аналітичними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	5-6
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	3-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував окремі знання програмного матеріалу та не досяг цілей аналогічного завдання	1-2
Робота над проєкtnими завданнями, командними роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	5-6
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	3-4
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав роль ділової гри тощо, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	1-2
Тренінг-курси,	здобувач повинен надати підтверджуючий документ про закінчення курсів; теми курсів, які відповідають робочій програмі навчальної	6 (за тему)

дистанційні курси	дисципліни перезараховуються.	
Участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах тощо	здобувач повинен надати підтверджуючі документи (сертифікати учасника заходу, витяги з протоколів тощо).	6
Участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях	здобувач повинен надати підтверджуючі документи (копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).	6-18

Підсумковий контроль проводиться на основі **заліку**. Кожен з білетів містить 2 теоретичні питання. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за перше та друге теоретичне питання, дорівнює 20 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – **40**. Час виконання – до 80 хвилин.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **форс-мажорних обставин** здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік у тестовій формі** (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9845>.

Таблиця 9.2

Критерії та методи оцінювання підсумкового контролю

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
За теоретичне питання залікового білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	16-20
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.	11-15
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.	6-10
	здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	0-5

Максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає **100 балів**.
Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Чернишова Л.О. Дистанційний курс «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси». URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9845>.
2. Чернишова Л.О. Суперництво США та Китаю: наслідки для асоціації держав Південно-Східної Азії. Економіка та суспільство. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1252>. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-77
3. Чернишова Л.О. Політико-економічна інтеграція та роль АСЕАН у формуванні безпекової архітектури в Азії. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2022. № 2 (35). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-35-2022>
4. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за за.ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. Київ: Університет «Україна», 2022.
5. Захаров Т. Інтеграційні процеси як фактор сучасної економічної політики: досвід балтійських країн. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін. 2024. №22(35). С. 108–123. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2024.35.13>.
6. Асатуров С., Мартинов А. Інтеграційні процеси Балканів: історія та постмодернізм. Східноєвропейський історичний бюлетень . 2023. № 26. С. 120–130. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058x.26.275196>.
7. Священко З. Інтеграційні процеси в Африці у 1960-ті рр. Уманська старовина. 2025. № 12: DOI: <https://doi.org/10.31499/2519-2035.12.2025.325588>.
8. Ерфан Є. Сучасний стан та динаміка світових інтеграційних процесів. Економіка та суспільство. 2023. № 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-50>.

Допоміжна література

1. Варламова М., Барчук К., Оришко Д. Міжнародна регіональна економічна інтеграція країн Америки та Африки. Економіка та суспільство. 2023. 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-136>
2. Литвинчук О., Шевчук А., Войтюк О. Міжнародна допомога Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями. Геополітика України: історія і сучасність. 2024. № 1(32).
3. Рева А. Д., Посохов І. М. Україна в процесах міжнародної економічної інтеграції. Міжнародні економічні відносини. Сталій розвиток України в умовах глобалізації та Європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. ФЕНІКС-2025 = International economic relations: sustainable development of Ukraine in the context of globalization and European economic integration: problems, prospects, efficiency. РНОЕНІХ-2025 : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 28 травня 2025 р., м. Харків / редкол.: Сокол Є. І., Посохов І. М., Данько Т. В. [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», ННІ економіки, менеджменту та міжнар. бізнесу. – Електрон. текст. дані. Харків : НТУ «ХПІ», 2025. С. 70-71.

4. Гапак Н. М. Міжнародна економічна інтеграція України: досвід та перспективи. Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 1 грудня 2023 р.). Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. С. 18-20.
5. Європейська та глобальна регіональна інтеграція : підручник / за ред. А. Крисоватого та М. Лизун. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2023. 295 с.
6. Савченко М.В., Оришко Д.О. Міжнародні інтеграційні процеси та їх вплив на систему міжнародних економічних відносин. *Modern Economics*. 2024. № 44(2024). С. 164-171. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-25).
7. ASEAN-5: Further Harnessing the Benefits of Regional Integration amid Fragmentation Risks / Nuri Baek, Kaustubh Chahande, Kodjovi M. Eklou, Mr. Tidiane Kinda, Vatsal Nahata, Umang Rawat, and Ara Stepanyan. *International Monetary Fund*. Volume 2023: Issue 191.
8. Austria, Federal Ministry for European and International Affairs. Statement by Foreign Minister Alexander Schallenberg on the occasion of the foreign ministers' meeting of the Berlin Process for the Western Balkans. Vienna. 2022. 9 November.
9. Cermak K. Can the Czech EU presidency bring Western Balkans accession any closer? *Balkans Insight*. 2022. 28 February. URL: <https://balkaninsight.com/2022/02/28/can-the-czech-eu-presidency-bring-western-balkans-accession-any-closer/>.
10. Craner I. War in Europe: The impact on the Balkans. *IRI*. 2022. 15 September. URL: <http://www.iri.org/news/iris-southeastern-europe-democracy-summit-war-in-europe-the-impact-on-the-balkans/>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії URL: www.asean.org
2. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: www.e.u.org
3. Офіційний сайт Карибського співтовариства і Карибського спільного ринку. URL: www.karicom.org
4. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: www.un.org
5. Офіційний сайт Південного спільного ринку, Спільного ринку країн Південного Конусу. URL: www.mercosur.org
6. Офіційний сайт Північноамериканської асоціації вільної торгівлі. URL: www.nafta.org
7. НАТО. URL: <http://www.nato.int/>.
8. Організація з безпеки та співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org/>.
9. Рада Європи. URL: <http://www.coe.int/>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії **обставин непереборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні регіональні інтеграційні процеси» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9845>.